PÄÄTÖKSET

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2015/778,

annettu 18 päivänä toukokuuta 2015,

keskisen Välimeren eteläosassa toteutettavasta Euroopan unionin sotilasoperaatiosta (EUNAVFOR MED)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 42 artiklan 4 kohdan ja 43 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Neuvosto vahvisti 20 päivänä huhtikuuta 2015 olevansa lujasti sitoutunut toteuttamaan toimia, jotta estettäisiin ihmisten salakuljetuksesta Välimeren yli aiheutuvat inhimilliset tragediat.

(2) Eurooppa-neuvosto ilmaisi 23 päivänä huhtikuuta 2015 olevansa pahoillaan Välimeren tilanteesta ja korosti, että unioni aikoo ottaa käyttöön kaikki saatavillaan olevat keinot estääkseen uudet ihmishenkien menetykset merellä ja puuttuakseen tämän inhimillisen hätätilan perimmäisiin syihin yhdessä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa ja että välittömänä prioriteettina on estää uudet hukkumiskuolemat. Eurooppa-neuvosto sitoutui vahvistamaan unionin läsnäoloa merellä, estämään laittomat muuttovirrat ja lujittamaan sisäistä solidaarisuutta ja vastuullisuutta.

(3) Huhtikuun 23 päivänä 2015 kokoontunut Eurooppa-neuvosto sitoutui myös torjumaan ihmiskauppiaiden toimintaa kansainvälisen oikeuden mukaisesti ryhtymällä järjestelmällisiin toimiin alusten tunnistamiseksi, haltuun ottamiseksi ja tuhoamiseksi ennen kuin salakuljettajat käyttävät niitä, ja pyysi unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa, jäljempänä korkea edustaja, alkamaan valmistella tätä varten mahdollista yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) puitteissa toteutettavaa operaatiota.

(4) Korkea edustaja tiedotti 11 päivänä toukokuuta 2015 YK:n turvallisuusneuvostolle muuttajia koskevasta kriisistä Välimerellä ja unionin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan puitteissa mahdollisesti toteutettavan unionin merioperaation meneillään olevista valmisteluista. Hän ilmaisi tässä yhteydessä, että unionin on toimittava YK:n turvallisuusneuvoston tukemana.

(5) Neuvosto hyväksyi 18 päivänä toukokuuta 2015 kriisinhallinnan toiminta-ajatuksen YTPP-operaatiolle salakuljettajien toimintamallin hajottamiseksi keskisen Välimeren eteläosassa.

(6) Unionin YTPP-operaatio toteutetaan kansainvälisen oikeuden mukaisesti noudattaen erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien vuoden 1982 merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS-yleissopimus), kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaista Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimusta täydentävien vuoden 2000 lisäpöytäkirjojen (lisäpöytäkirja maitse, meritse ja ilmateitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä, lisäpöytäkirja maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä ja lisäpöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta), ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SOLAS-yleissopimus), etsintä- ja pelastuspalvelusta merellä vuonna 1979 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SAR-yleissopimus), Välimeren merellisen ympäristön ja rannikko-alueiden suojelemisesta vuonna 1976 tehdyn yleissopimuksen (Barcelonan yleissopimus) ja pakolaisten oikeusasemasta vuonna 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen asiaankuuluvia määräyksiä sekä palauttamiskiellon periaatetta ja kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä.

UNCLOS-yleissopimus, SOLAS-yleissopimus ja SAR-yleissopimus sisältävät velvoitteen, jonka mukaan merellä hätään joutuneita henkilöitä on autettava ja hätätilanteesta selviytyneet on toimitettava turvalliseen paikkaan. Tätä varten EUNAVFOR MEDiin määrätyt alukset ovat valmiudessa ja ne on varustettu suorittamaan asiaan liittyvät tehtävät, joita toimivaltainen meripelastuskeskus koordinoi.

(7) Valtiot voivat asiaa koskevan kansallisen ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti pysäyttää avomerellä muuttajien salakuljetuksesta epäillyt alukset, jos niillä on lippuvaltion lupa nousta alukselle ja tutkia se tai jos aluksella ei ole kansallisuutta, sekä toteuttaa aluksia, henkilöitä ja rahtia koskevat tarvittavat toimenpiteet.

(8) Valtion alue- tai sisävesillä, alueella tai ilmatilassa voidaan myös toteuttaa ihmisten salakuljetukseen tai ihmiskauppaan osallisuudesta epäiltyjä aluksia koskevia toimenpiteitä kyseisen valtion suostumuksella ja/tai YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman nojalla.

(9) Valtio voi kansainvälisen oikeuden ja kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä sellaisia alueellaan oleskelevia henkilöitä vastaan, joiden se epäilee osallistuvan ihmisten salakuljetukseen tai ihmiskauppaan heidän mahdolliseksi pidättämisekseen ja heidän saattamisekseen syytteeseen.

(10) Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean (PTK) olisi neuvoston ja korkean edustajan alaisuudessa huolehdittava unionin kriisinhallintaoperaation poliittisesta valvonnasta, annettava sille strategista ohjausta ja tehtävä asiaankuuluvat päätökset Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 38 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti.

(11) SEU 41 artiklan 2 kohdan nojalla ja neuvoston päätöksen (YUTP) 2015/528 ([1]) mukaisesti jäsenvaltioiden on vastattava niistä tästä päätöksestä aiheutuvista toimintamenoista, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

(12) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa (N:o 22) olevan 5 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu niiden unionin päätösten ja toimien valmisteluun ja täytäntöönpanoon, joilla on merkitystä puolustuksen alalla. Näin ollen Tanska ei osallistu tämän päätöksen antamiseen, tämä päätös ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan, eikä Tanska osallistu tämän operaation rahoittamiseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Operaatio

1. Unioni toteuttaa sotilaallisen kriisinhallintaoperaation, jolla edistetään ihmisten salakuljetusta ja ihmiskauppaa harjoittavien verkostojen toimintamallin hajottamista keskisen Välimeren eteläosassa (EUNAVFOR MED), mikä saavutetaan muun muassa toteuttamalla järjestelmällisiä toimia ihmisten salakuljettajien tai ihmiskauppiaiden käyttämien tai näiden käyttämiksi epäiltyjen alusten ja omaisuuden havaitsemiseksi, haltuun ottamiseksi ja tuhoamiseksi, sovellettavan kansainvälisen oikeuden, kuten UNCLOS-yleissopimuksen ja mahdollisen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman mukaisesti.

2. Operaatioalue määritetään ennen EUNAFVOR MEDin aloittamista neuvoston hyväksymissä asiaankuuluvissa suunnitteluasiakirjoissa.

2 artikla

Toimeksianto

1. EUNAVFOR MED toimii neuvoston 18 päivänä toukokuuta 2015 hyväksymässä kriisinhallinnan toiminta-ajatuksessa määrättyjen poliittisten, strategisten ja poliittissotilaallisten tavoitteiden mukaisesti.

2. EUNAVFOR MED toteutetaan peräkkäisissä vaiheissa kansainvälisen oikeuden vaatimusten mukaisesti. EUNAVFOR MEDillä

a) tuetaan ensivaiheessa muuttoliikeverkostojen havaitsemista ja seuraamista keräämällä tietoja ja toteuttamalla aavalla merellä partiointia kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

b) toisessa vaiheessa

   i) toteutetaan aavalla merellä sellaisille aluksille nousua, niiden tarkastamista, takavarikointia ja käännyttämistä, joita epäillään käytettävän ihmisten salakuljetukseen tai ihmiskaupan harjoittamiseen, sovellettavassa kansainvälisessä oikeudessa, erityisesti UNCLOS-yleissopimuksessa ja maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä tehdyssä lisäpöytäkirjassa, määrättyjen edellytysten mukaisesti.

   ii) toteutetaan mahdollisesti sovellettavan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman mukaisesti tai kyseisen rannikkovaltion suostumuksella aavalla merellä tai kyseisen valtion alue- tai sisävesillä sellaisille aluksille nousua, niiden tarkastamista, takavarikointia ja käännyttämistä, joita epäillään käytettävän ihmisten salakuljetukseen tai ihmiskaupan harjoittamiseen, kyseisessä päätöslauselmassa tai suostumuksessa esitettyjen ehtojen mukaisesti;

([1]) Neuvoston päätös (YUTP) 2015/528, annettu 27 päivänä maaliskuuta 2015, Euroopan unionin sellaisten operaatioiden yhteisten kustannusten rahoituksen hallinnointijärjestelmän perustamisesta, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla (Athene) ja päätöksen 2011/871/YUTP kumoamisesta (EUVL L 84, 28.3.2015, s. 39).

c) kolmannessa vaiheessa toteutetaan mahdollisesti sovellettavan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman mukaisesti tai kyseisen rannikkovaltion suostumuksella ja sen alueella kaikki tarvittavat, sellaisiin aluksiin ja niiden omaisuuteen kohdistuvat toimenpiteet, joita epäillään käytettävän ihmisten salakuljetukseen tai ihmiskaupan harjoittamiseen, muun muassa tuhoamalla ne tai tekemällä ne käyttökelvottomiksi.

3. Neuvosto arvioi, ovatko ensivaiheen jälkeisiin vaiheisiin siirtymisen edellytykset täyttyneet, ottaen huomioon mahdollisesti sovellettavan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman ja asianomaisten rannikkovaltioiden suostumuksen.

4. EUNAVFORD MED voi kerätä sovellettavan lainsäädännön mukaisesti EUNAVFOR MED-operaatioon osallistuville aluksille otettuja henkilöitä koskevia henkilötietoja ominaisuuksista, joista on todennäköisesti apua heidän tunnistamisessaan, mukaan lukien sormenjäljet, sekä seuraavat tiedot mutta ei muita henkilötietoja: sukunimi, alkuperäinen sukunimi, etunimet ja mahdolliset salanimet tai peitenimet; syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus, sukupuoli; asuinpaikka, ammatti ja olinpaikka; tiedot ajokorteista, henkilöllisyystodistukset ja passin tiedot. Se voi toimittaa nämä tiedot ja kyseisten henkilöiden käyttämiin aluksiin ja laitteisiin liittyvät tiedot jäsenvaltioiden asianomaisille lainvalvontaviranomaisille ja/tai toimivaltaisille unionin elimille.

3 artikla

EU:n operaation komentajan nimittäminen

Nimitetään kontra-amiraali Enrico Credendino EUNAVFOR MEDin EU:n operaation komentajaksi.

4 artikla

EU:n operaatioesikunta

EUNAVFOR MEDin operaatioesikunta sijaitsee Roomassa, Italiassa.

5 artikla

Operaation suunnittelu ja aloittaminen

Neuvosto tekee EUNAVFOR MEDin operaation komentajan suosituksesta päätöksen EUNAVFOR MEDin aloittamisesta sen jälkeen, kun toimeksiannon täytäntöönpanon edellyttämät operaatiosuunnitelma ja voimankäyttösäännöt on hyväksytty.

6 artikla

Poliittinen valvonta ja strateginen ohjaus

1. PTK huolehtii neuvoston ja korkean edustajan alaisuudessa EUNAVFOR MEDin poliittisesta valvonnasta ja strategisesta ohjauksesta. Neuvosto valtuuttaa PTK:n tekemään asiaankuuluvat päätökset SEU 38 artiklan mukaisesti. Tähän sisältyvät valtuudet muuttaa suunnitteluasiakirjoja, muun muassa operaatiosuunnitelmaa, johtamisjärjestelyä ja voimankäyttösääntöjä. Se kattaa myös tarvittavat valtuudet tehdä EU:n operaation komentajan ja EU:n joukkojen komentajan nimittämistä koskevat päätökset. EU:n sotilasoperaation tavoitteita ja sen päättämistä koskeva päätösvalta säilyy neuvostolla. Jollei tämän päätöksen 2 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, PTK:lla on valta päättää, milloin voidaan siirtyä operaation yhdestä vaiheesta toiseen.

2. PTK raportoi neuvostolle säännöllisin väliajoin.

3. Euroopan unionin sotilaskomitean (EUSK) puheenjohtaja raportoi PTK:lle säännöllisin väliajoin EUNAVFOR MEDin toteuttamisesta. PTK voi kutsua EU:n operaation komentajan tai EU:n joukkojen komentajan tarvittaessa kokouksiinsa.

7 artikla

Sotilaallinen johto

1. EUSK seuraa EUNAVFOR MEDin asianmukaista täytäntöönpanoa, joka toteutetaan EU:n operaation komentajan vastuulla.

2. EU:n operaation komentaja toimittaa säännöllisin väliajoin selvityksiä EUSK:lle. EUSK voi kutsua EU:n operaation komentajan tai EU:n joukkojen komentajan tarvittaessa kokouksiinsa.

3. EUSK:n puheenjohtaja on EU:n operaation komentajan ensisijainen yhteyshenkilö.

8 artikla

Unionin toimien johdonmukaisuus ja koordinointi

1. Korkea edustaja varmistaa, että tämä päätös pannaan täytäntöön ja että se on johdonmukainen unionin koko ulkoisen toiminnan kanssa, unionin kehitysohjelmat ja humanitaarinen apu mukaan luettuina.

2. Korkea edustaja on Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) avustamana ensisijainen yhteyshenkilö Yhdistyneiden kansakuntien, alueen maiden viranomaisten ja muiden kansainvälisten ja kahdenvälisten toimijoiden kanssa, mukaan lukien NATO, Afrikan unioni ja Arabivaltioiden liitto.

3. EUNAVFOR MED toimii yhteistyössä jäsenvaltioiden asianomaisten viranomaisten kanssa ja perustaa koordinointimekanismin sekä tarpeen mukaan sopii järjestelyistä muiden unionin virastojen ja elinten, erityisesti Frontexin, Europolin, Eurojustin, Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston ja asiaankuuluvien YTPP-operaatioiden, kanssa.

9 artikla

Kolmansien valtioiden osallistuminen

1. Kolmansia valtioita voidaan Eurooppa-neuvoston asiaan liittyviä suuntaviivoja noudattaen kutsua osallistumaan operaatioon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin päätöksenteon riippumattomuutta tai yhteistä toimielinjärjestelmää.

2. Neuvosto valtuuttaa PTK:n pyytämään kolmansilta valtioilta osallistumistarjouksia ja tekemään asiaankuuluvat päätökset osallistumisehdotusten hyväksymisestä EU:n operaation komentajan ja EUSK:n suosituksesta.

3. Kolmansien valtioiden osallistumista koskevat yksityiskohtaiset järjestelyt vahvistetaan sopimuksissa, jotka tehdään SEU 37 artiklan nojalla ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 218 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen. Jos unioni ja jokin kolmas valtio ovat tehneet sopimuksen kyseisen valtion osallistumista unionin kriisinhallintaoperaatioihin koskevista puitteista, tällaisen sopimuksen määräyksiä sovelletaan EUNAVFOR MEDin yhteydessä.

4. Kolmansilla valtioilla, jotka osallistuvat EUNAVFOR MEDiin sotilaallisesti merkittävällä tavalla, on samat operaation päivittäiseen hallintoon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet kuin operaatioon osallistuvilla jäsenvaltioilla.

5. Neuvosto valtuuttaa PTK:n tekemään asiaankuuluvat päätökset osallistujien komitean perustamiseksi, jos kolmansien valtioiden sotilaallinen osallistuminen on merkittävää.

10 artikla

Unionijohtoisen henkilöstön asema

Unionijohtoisten yksikköjen ja henkilöstön asema määritellään tarvittaessa kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

11 artikla

Rahoitusjärjestelyt

1. EU:n sotilasoperaation yhteisiä kustannuksia hallinnoidaan päätöksen (YUTP) 2015/528 mukaisesti.

2. Rahoitusohje EUNAVFOR MEDin yhteisiä kustannuksia varten on 11,82 miljoonaa euroa. Päätöksen (YUTP) 2015/528 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu rahoitusohjeen prosenttiosuus on 70 prosenttia maksusitoumusmäärärahoina ja 40 prosenttia maksumäärärahoina.

12 artikla

Tietojen luovuttaminen

1. Korkealla edustajalla on valtuudet luovuttaa tarvittaessa ja EUNAVFOR MEDin tarpeiden mukaisesti tähän päätökseen osallistuville kolmansille valtioille operaatiota varten tuotettuja EU:n turvallisuusluokiteltuja tietoja neuvoston päätöksen 2013/488/EU ([1]) mukaisesti:

a) enintään sille tasolle saakka, josta määrätään sovellettavassa, unionin ja asianomaisen kolmannen valtion välillä tehdyssä tietoturvallisuussopimuksessa; tai

b) enintään ”CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” -tasolle saakka muissa tapauksissa.

2. Korkealla edustajalla on myös valtuudet luovuttaa EUNAVFOR MEDin operatiivisten tarpeiden mukaisesti YK:lle EUNAVFOR MEDiä varten tuotettuja EU:n turvallisuusluokiteltuja tietoja ”RESTREINT UE/EU RESTRICTED” -tasolle saakka päätöksen 2013/488/EU mukaisesti. Tätä varten vahvistetaan korkean edustajan ja Yhdistyneiden kansakuntien toimivaltaisten viranomaisten väliset järjestelyt.

3. Korkealla edustajalla on valtuudet luovuttaa tähän päätökseen osallistuville kolmansille valtioille operaatiota koskeviin neuvoston käsittelyihin liittyviä EU:n turvallisuusluokittelemattomia asiakirjoja, joita koskee neuvoston työjärjestyksen ([2]) 6 artiklan 1 kohdan mukainen salassapitovelvollisuus.

4. Korkea edustaja voi siirtää kyseiset valtuudet sekä valtuudet sopia tässä artiklassa tarkoitetuista järjestelyistä EUH:n virkamiehille, EU:n operaation komentajalle tai EU:n joukkojen komentajalle päätöksen 2013/488/EU liitteessä VI olevan VII jakson mukaisesti.

13 artikla

Voimaantulo ja päättyminen

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

EUNAVFOR MEDin voimassaolo päättyy viimeistään 12 kuukautta täyden toimintavalmiuden saavuttamisesta.

Tämä päätös kumotaan siitä päivästä alkaen, jona EU:n operaatioesikunta suljetaan, EUNAVFOR MEDin päättämistä koskevien hyväksyttyjen suunnitelmien mukaisesti ja rajoittamatta päätöksessä (YUTP) 2015/528 säädettyjen EUNAVFOR MEDin tilintarkastuksen ja tilinpäätöksen esittämistä koskevien menettelyjen noudattamista.

Tehty Brysselissä 18 päivänä toukokuuta 2015.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

F. MOGHERINI

([1]) Neuvoston päätös 2013/488/EU, annettu 23 päivänä syyskuuta 2013, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista turvallisuussäännöistä (EUVL L 274, 15.10.2013, s. 1).

([2]) Neuvoston päätös 2009/937/EU, tehty 1 päivänä joulukuuta 2009, neuvoston työjärjestyksen hyväksymisestä (EUVL L 325, 11.12.2009, s. 35).